

opdatering

Årbog for Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum

2019

opdatering

Årbog for Vardemuseerne &
Ringkøbing-Skjern Museum 2019

opdatering
Årbog for Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum 2019

© Forfatterne, Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum 2020

Redaktion: Caroline E. Larsen og Tine Lorange

Korrektur: Harriet Ludvigsen

Grafisk tilrettelæggelse: Tine Lorange

Forsidefoto: Emily Pritchards hus på Redningsvejen
i Nymindegab. Foto: Niels A. Hansen

Fotos og illustrationer: med mindre andet er angivet ved
de enkelte fotos og illustrationer tilhører billedmaterialet
i denne bog Vardemuseerne, NaturKulturVarde,
Ringkøbing-Skjern Museum eller Arkæologi Vestjylland

Alle kort, Danmarks Højdemodel og
ortofotos: ©Geodatastyrelsen

Skrift: Myriad Pro

Papir: MultiArt Silk 130g

Omslag: 1/s 260g

Tryk: PE Offset, Varde

ISBN 978-87-93713-19-2

ISSN 1903-9581

Kære Læser!

Omverden har ofte et billede af museer som støvede og statiske. At dette billede ikke på nogen måde er sandt viser hvert eneste år af Vardemuseernes og Ringkøbing-Skjerns Museums virke, ligesom det i øvrigt gælder for størsteparten af landets museer. Artiklerne i årets årbog viser som altid de mange facetter af museernes arbejde. Hvor den brede offentlighed lægger mærke til museernes forandringer når vi åbner nye udstillinger og af og til også nye besøgssteder, så giver årbogen jer læsere en god fornemmelse af at museer kan endnu mere end I, som museumsgæster ser, når alt er pudset og pænt stillet frem til skue. Og det bliver også tydeligt at vores formidling er baseret på konstant forskning. Årets *opdatering* fremlægger blandt andet et udbytte af et igangværende Ph.d.-projekt om udviklingen af henholdsvis den gamle købstad Ringkøbing og den nye-re stationsby Skjern og nye historier om Nymindegab, som er blevet hentet ud af glemslen, nu hvor der arbejdes på

en nyopsætning af udstillingen på Nymindegab Museum. *opdatering* giver Jer også indblik i museernes projekter omkring frivillige og læringsarbejde for børn og elever, et felt, hvor vi som museer selv er i en konstant læringsproces gennem nye projekter på områderne – vi vil nemlig gerne blive bedre til denne vigtige del af vores arbejde hvert eneste år!

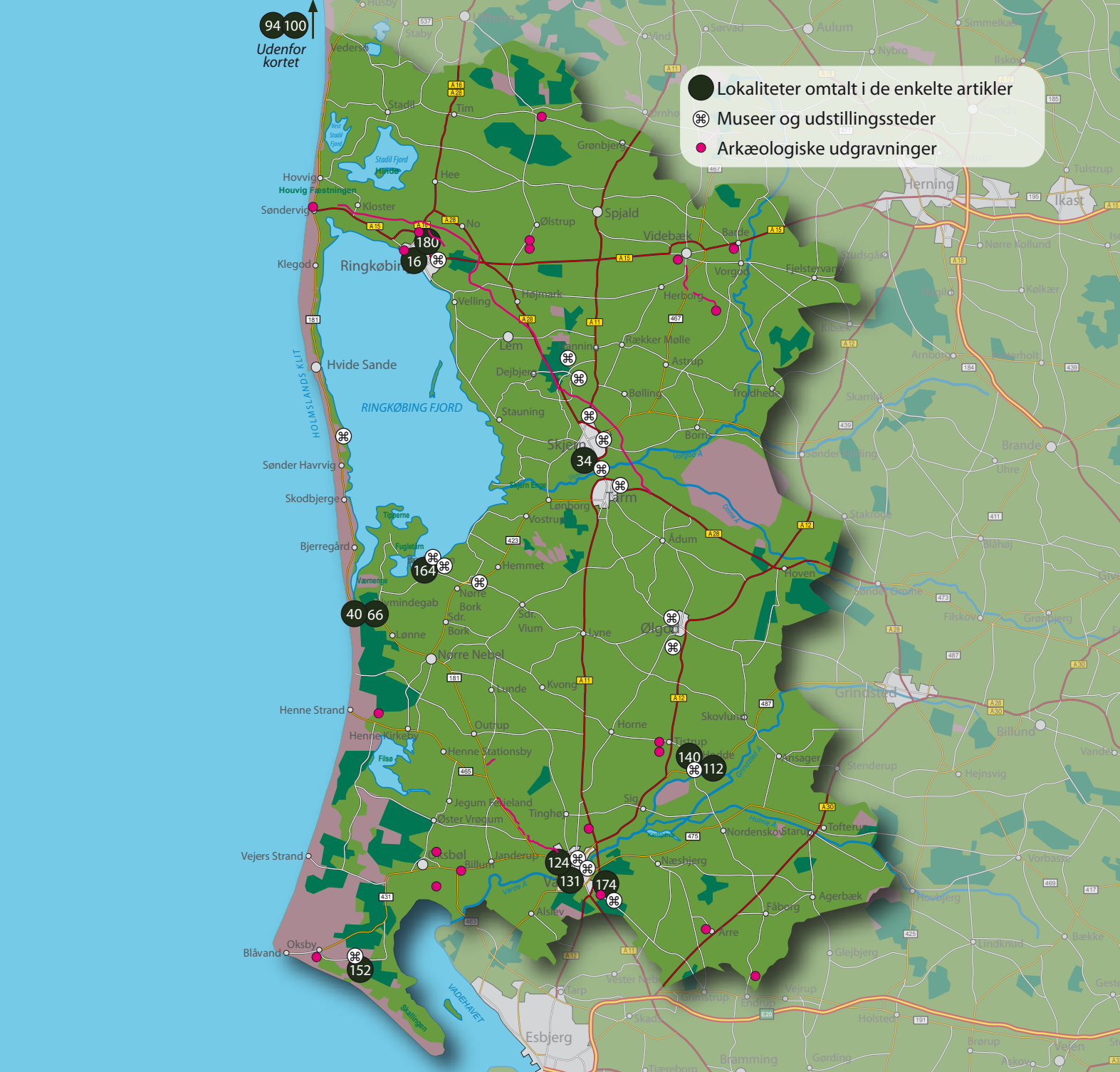
Et andet felt, hvor vi vestjyske museer er bannerførende, er værtskab. Fordi I alle rejser og er museumsgæster i hele verden, bliver vores vestjyske museer også målt op mod det flotteste museumsdesign i London og de mest fantastiske fund i Ægypten. Kun når vi sætter gæsten i centrum kan vi gøre en helt særlig forskel for jer. Dette arbejde kan I blive klogere på i årbogen. Og som altid får I også et indblik i de næste store arkæologisk og historiske opdagelser, og dermed i de historier, I engang i fremtiden som velmodtagne gæster skal opleve på vores besøgssteder.

Rigtig god fornøjelse med læsningen!
Mette Bjerrum Jensen og Claus Kjeld Jensen

94 100

Udenfor kortet

- Lokaltiteter omtalt i de enkelte artikler
- ☎ Museer og udstillingssteder
- Arkæologiske udgravninger

Indhold

6	Museumsforeningernes årsberetninger	131	Disney og fordærv
<i>Af Pernille Ø. Sørensen</i>
16	Nygade i Ringkøbing
<i>Af Christian Ringskou</i>	140	Din, min og vores skolehistorie
<i>Af Malene Frosch Langvad</i>
34	Villads Pebel
<i>Af Torben Egeberg</i>	146	Frivillighed i forandring
<i>Af Per Lunde Lauridsen</i>
40	Nyminddegab Badehotel
<i>Af John V. Jensen</i>	152	"Velkommen i Tirpitz!"
<i>Af Marie-Louisa Tvede Steffensen</i>
66	Det besatte Nyminddegab
<i>Af Michael Trier Aagaard & John V. Jensen</i>	161	Sara om SARA
<i>Af Sara Hjøllund Sørensen</i>
94	Omkring en Oldtids-Arne
<i>Af Jens Dalgaard-Knudsen</i>	164	Da dronerne kom til Fahl Kro
<i>Af Caroline E. Larsen</i>
100	Omkring Oldtids-Arnen fra Nørre Fjand
<i>Af Palle Eriksen</i>	174	På gravhøjsjagt ved Varde
<i>Af Lene N. Hansen</i>
109	Ikke særligt lovligt
<i>Af Olav Martinsen</i>	180	Før Ringkøbing
<i>Af Rachel Facius, Line Lerke & Torben Egeberg</i>
112	Signalkrebs
<i>Af Morten Vinding</i>	188	Årets gang i ArkVest
<i>Af Lene B. Frandsen & Poul Krogh Jørgensen</i>
121	NaturNørd gik online
<i>Af Jonas Gadgaard</i>	192	Årets udgravninger
<i>Af arkæologerne i ArkVest</i>
124	Røverhistorier til Frellemalerierne?
<i>Af Pernille Ø. Sørensen</i>	208	Tidstavle

NaturNørd gik online

– fra idé til succes

Af Jonas Gadgaard

”Ja hvorfor ikke”, tænkte jeg, da jeg i vinteren 2017 fik idéen til at prøve at lave online naturformidling.

Det hele kom sig af, at jeg hen over vinteren 2017 ikke havde adgang til direkte tv. Jeg brugte derfor mange timer på YouTube hen over de kolde vinteraftner, og fulgte her Brian Barczyk, som 365 dage om året lægger en video op. Brians videoer handler om hans hverdag og hans passion for krybdyr. Måden han talte og opførte sig på, eller som jeg vil sige, måden han formidlede på, fangede mig. Og det på trods af, at han sad på den anden side af jorden, og at jeg så og hørte ham gennem min pc-skærm. Det satte mine tanker i gang på fulde drøn. For hvis Brians formidling kunne fange mig, hvorfor så ikke lægge noget af den formidling, jeg til daglig laver for turister, borgere og skolebørn, ud på nettet, og ad den vej nå ud til mange flere mennesker. Hvis jeg kunne fange folks nysgerrighed for naturen, mens de sidder hjemme i stuen, så vil det da kun gavne. Og måden, hvorpå jeg kunne nå ud til dem, var måske netop denne, så jeg greb chancen.

Nu manglede jeg bare at overbevise min chef om, at det her altså var en god idé. Formålet skulle selvfølgelig være at få naturformidlingen hjem i stuerne til folk, som ikke normalt står over for en naturvejleder. Samtidig skulle denne form for formidling være med til at udbrede kendskabet til NaturKulturVarde, samt i sidste ende, hvis det blev en succes, kunne mærkes på efterspørgslen af bestilte ture med en af vores naturvejledere.

Inden jeg skulle sælge idéen til Claus K. Jensen (direktør for Vardemuseerne, *red.*) og Lasse Frøkjær Madsen

Naturvejlederens hverdag.

(leder af NaturKulturVarde, red.), ville jeg lave en video for at vise dem mine tanker om, hvordan det skulle laves. Jeg er så heldig, at bare jeg åbner min dør, så har jeg naturen lige udenfor, og emnerne til den første video var utallige. Dog faldt valget på en video, hvor jeg fanger og ringmærker vilde fugle – der ved jeg, at jeg føler mig hjemme. Der skulle ligeledes et navn til, som var let for folk at huske. Heldigvis er jeg hele mine barndom blevet drillet med at være lidt af en NaturNørd, og utroligt nok var dette navn ikke taget hverken på Facebook, YouTube eller Instagram, så det kunne ikke være lettere.

Jeg vidste fra starten, at min første video skulle handle om ringmærkning af fugle.

I foråret 2018 fremlagde jeg idéen for Claus og Lasse, og de var heldigvis med på den. Så nu var det bare med at komme i gang. Jeg havde besluttet at det ikke skulle laves med alt muligt fancy kameragrej, men at det skulle virke personligt og ligetil. Derfor brugte jeg ikke andet end min telefon og et simpelt redigeringsprogram.

Første upload

Inden jeg lagde min første video op, fik jeg dog hjælp af vores PR-mand, Jimi, til at lave en introvideo, der skulle køre i starten af alle mine videoer. Da introvideoen var i hus, begyndte jeg at øve mig lidt i haven, men det pludselig at stå og tale ind i en telefon, skulle jeg lige vænne mig til. Jeg fandt dog hurtigt ud af, at det, der virkede bedst på kamera, var, når jeg bare var mig selv og formidlede som var det over for en gruppe, der var med mig på en tur. Mine gæster har ofte fortalt mig, hvor fangende min entusiasme er, når jeg fortæller om noget, jeg går op i. Det ville jeg gerne se, om jeg kunne overføre til videoerne.

Jeg indrømmer dog gerne, at da jeg uploadede min første video, var jeg en anelse nervøs for, hvordan folk ville tage imod den, for alle ved jo, hvor nemt man kan komme i en shitstorm på nettet. Heldigvis kan jeg nu halvandet år senere konstatere, at ud af alle de mange kommentarer jeg har fået, har der kun været to negative, og det var ved den allerførste video. Ellers har folk taget rigtig godt imod NaturNørd, og det er bare dejligt, for det er trods alt én selv, man lægger ud i al offentlighed.

Jeg besluttede ret hurtigt, at jeg for at fastholde folks interesse ville uploade to videoer om ugen udover de tre vintermåneder, hvor det bliver til én om ugen. I starten var det utrolig nemt at finde på emner, som videoen skulle handle om, for alle emner var jo ledige. Men stille og roligt var de nemme emner som bænkebidere, skvalderkål osv. taget, og hen over efteråret begyndte jeg at have lidt svært ved at finde på noget spændende at tale om. Men så var det jeg talte ærligt ud til mine følgere, da jeg havde

brug for deres hjælp til at komme med idéer til nye emner. Idéerne væltede ind, og sidenhen har jeg fået skabt en stor idébank til kommende videoer, ligesom jeg for hver uge der går, får nemmere og nemmere ved at se historien, der gemmer sig i alt.

Hvor er vi nu?

NaturNørd har nu rundet 6500 følgere på Facebook, og selvom det ikke lyder af mange, så er jeg rigtigt godt tilfreds, for jeg kan mærke forskellen fra før. Udover at være blevet kåret som årets naturformidler i Danmark, så bliver

jeg oftere og oftere prikket på skulderen nede i Brugsen, og spurgt om det ikke er mig, der er ham der nørden. Og det er jo også vigtigt, at min telefon ringer betydeligt mere fra folk, der hyrer mig ind til bestilte ture. Så det, der startede som et gratis formidlingstilbud, er nu heldigvis blevet til en markedsføringsplatform, hvorfra en stor del af mine årlige ture bliver solgt. Mine offentlige ture er ligeledes langt oftere fyldt op end før i tiden, da folk, som de selv siger, "gerne vil møde giraffen". Og det bedste ved det hele er, at jeg elsker at lave det – og det virker! Og så kan man vel ikke forlange mere.

Jonas Gadgaard kan kontaktes på jg@naturkulturvarde.dk

Der er ingen tvivl om, at mine svampevideoer er de mest populære.